

Gálatas

Ti Pabloe ta sts'iba batel scarta ta stojol ti jch'unolajeletic ti oy ta Galacia banomile

¹ Vu'un Pabloun, jcholc'opun. Ma'uc t'ujbilun tacbilun yu'un ti cristianoetique. Yu'un ja' laj st'ujun stuc ti Jesucristoe, ti Jtotic Diose, ti Buch'u laj xcha'cuxes ti Jesucristoe.

² Ti vu'une schi'uc scotol ti quermanotac ti li' jchi'uque ta jts'ibacutic talel ti jcrtacutic li'e ti vo'oxuc jch'unolajeloxuc ti bu'yuc no'ox oyoxuc ta jujun tsobobbail ta Galaciae.

³ Ich'ic slequilal ti Jtotic Diose schi'uc ti Cajvaltic Jesucristoe. Ac'o yac'boxuc jun avo'ntonic.

⁴ Ti Cajvaltic Jesucristoe laj yac' sba ta milel ta scoj ti jmultipique, yo' jech ta spajotic loq'uel ti jech toj chopol ti sba banomile. Ti jech laj spas taje, yu'un jech ono'ox oy ta yo'nton ti Jtotic Diose.

⁵ Ich'biluc ta muc' ti Dios sbatel osile. Jechuc.

Mu'yuc xa yan c'op ti ta xijcolotic yu'une

⁶ Toj ch'ayal ta xc'ot co'nton avu'unic chca'i ti ta ora no'ox ta xavalopatinic comel ti Diose, ti c'alal laj yic'oxuc ti Dios ta sventa sc'uxul yo'nton ti Cristo ti oy ta atojolique. Avi tana un, tey ta xats'acliic batel yan c'op ti ma'uc colebale.

⁷ Ti jech taje, mu meleluc ti oy to bu yan colebal c'ope. Pero ti c'usi ta xc'ot ta pasele, yu'un oy tey jlom ti ja' no'ox ta xayilbajinoxuque, ti ta syanijesbe smelol ti lequial ach' c'op yu'un ti Cristoe.

⁸ Pero mi oy buch'u ta xayalboxuc yan c'op ti mu xco'olaj schi'uc jech chac c'u cha'al ti laj calcutique, ti buch'u jech ta spas taje, ac'o yich' castigo yu'un ti Diose. Mu'yuc ta alel buch'uuc no'ox, mi vu'un, mi jun ángel ti liquem talel ta vinajele.

⁹ Laj xa ono'ox calboxuc ava'iic, ti mi oy buch'u ta xal jun c'op ti ma'uc ta xijcolotic yu'une, ta jcha'alboxuc ava'iic, ti ac'o yich' castigo ti mi mu xco'olaj schi'uc ti lequil ach' c'op ti laj calcutique.

¹⁰ Ti va'i s'elan ta xcale, ¿mi yu'un ja' ta jc'an ti ich'bil ta muc' ta xic'ot yu'un ti cristianoetique, o mi ja' ta jc'an ti ich'bil ta muc' ta xic'ot yu'un ti Diose? ¡Bu xata ti ta jc'an ti lec jc'oplal yu'un ti cristianoetique! Ti jechuc ta jc'an ti lecuc jc'oplal yu'un ti cristianoetique, ma'uc xa yaj'abtelun ti Cristoe.

Ti c'u s'elan ic'ot ta jcholc'op ti Pabloe

¹¹ Jech ta xcac' ana'ic, Quermanotac, ti lequil ach' c'op ti ta xcale, ma'uc snopben jun vinic.

¹² Ma'uc jun vinic laj yac'bun ca'i, laj xchanub-tasun. Ja' laj yac'bun jna' stuc ti Jesucristoe.

¹³ Ti vo'oxuque ava'binojic lec ti c'u s'elan laj jpas ti c'alal jch'unoj to ox ti c'u s'elan xch'unojic ti j'israeletique. Xana'ic lec ti ep laj quilbajin ti jch'unolajeletic yu'un ti Diose, yo' jech ta jch'aybe sc'oplalic.

¹⁴ Ti c'u s'elan jch'unojcutic ti j'israeluncutique, vu'unun ti más jelavemune, ti ja' mu sta ti jchi'iltac ti co'ol jch'ielcutique. Yu'un ti vu'une mu jc'an jyanijes mi juteb ti c'u s'elan liquem yu'unic ti jmolmuc'totaque.

¹⁵ C'alal mu'yuc to ox voq'uemune, t'ujbilun xa ono'ox yu'un ti Diose. Ta sventa ti ep sc'uxul yo'ntone laj yic'un.

¹⁶ C'alal jech laj sc'an ti Diose, laj yac'bun cojtiquin ti Snich'one, yo' jech ta xcal ti lequil ach' c'op ta stojol ti jyanlumetique. C'alal jech laj yic'une, mu'yuc buch'u junucal laj jac'be razon ti c'usi ta jpase.

¹⁷ Mi ja'uc ay jac'be ti ba'yel jcholc'opetic ti tey ta Jerusalene. C'ajomal no'ox libat ta ora ta xocol banomil ti oy ta Arabiae. Ts'acal to lisut talel ta jteclum Damasco.

¹⁸ C'alal ech' xa ox oxib jabil ti laj yic'un ti Cajvaltique, tey libat ta Jerusalén. Ja' to tey laj cojtiquin ti Pedroe. Tey laj jchi'in jbaceutic vo'lajuneb c'ac'al.

¹⁹ Pero ti yan jcholc'opetique mu'yuc tey laj quil. Ja' no'ox laj quil ti Jacoboe, yits'in ti Cajvaltique.

²⁰ Ti va'i s'elan ta jts'ibaboxuc talele, melel xcal ta sba ta sat ti Diose.

²¹ Ts'acal to un, libat ta Siria schi'uc ta Cilicia.

²² Pero ti jch'unolajeletic yu'un ti Cristo ti oyic ta Judea banomile, mu xiyojquinicun.

²³ Ja' no'ox ta xa'iic ti jc'oplal ti jech ta xalique: "Ti buch'u laj yilbajinotic ta vo'nee, avi tana un, ta xac' ta ch'unel ti lequil ach' c'ope c'alal ta ox stubbe ya'i sc'oplal", xiic.

²⁴ Jech o xal un, ta xalbeic slequilar Dios ta jtojol.

Ti Pabloe ta x'ich'at ta muc' yu'un ti yan jcholc'opetique

¹ C'alal iloc' chanlajuneb jabile, libat yan velta ta Jerusalén schi'uc ti Bernabee. Ja' jech xtoc laj quic' batel jchi'in ti Titoe.

² Ti jech libat teye, yu'un ja' laj yac'bun jna' ti Diose ti tsots sc'oplal ti tey ta xibate. Ti tey ta Jerusalene, c'alal stsoboj sba stuquic ti buch'utic yich'ojic ta sventa ti jch'unolajeletique, tey laj calbe ya'iic smelol ti lequil ach' c'op ti c'u s'elan ta jchol ta stojol ti jyanlumetique. Ti jech laj jpas taje, yu'un mu jc'an mi mu'yuc stu ti c'usi ta xcale.

³ Manchuc mi jyanlum ti Tito ti jchi'inoj batele, pero mi ja'uc isujat ta yich'el ti circuncisione.

⁴ Ti c'alal tey tsoboluncutique, melel, oy buch'u laj stic'an sbaic ochel ta mucul ti ja' quermanotic spas sbaic yilele. Ta sc'anic ti ac'o yich' ti circuncisione. Yu'un ja' no'ox ta x'otesvan ya'iic ta mosovil ti jech laj stic' sbaic ochele. Ja' no'ox ta xpa'ivanic yo' jech ta xa'i ya'iic ti c'u s'elan ta xcalcutic ti colemotic ta sventa ti oyotic ta stojol ti Cristo Jesuse.

⁵ Ac'o mi jech laj snopic, pero mi ja'uc laj jchiquintabecutic ti sc'opique. Yu'un ja' ta jc'ancutic ti mu xyanij ti lequil ach' c'op ti laj calcutic ava'iic ti ja' melele.

⁶ Ti banquilal jcholc'opetic teye, ti ich'bilik ta muc' yu'un ti jch'unolajeletique, mu'yuc laj yalbun ca'icutic ti sc'an to smelol ti lequil ach' c'op ti ta xcalcutique. Ti vu'une ma'uc lixi' yu'un ti jech cajal yabtele. Yu'un ti Diose mu yalel toyol ta xil.

7 Ti banquilar jcholc'opetique ja' no'ox laj yilic ti ja' stuc ti Dios laj yac'bun ti cabtel ta yalel ti lequil ach' c'op ta stojol ti jyanlumetique jech chac c'u cha'al ti Pedro ac'bil yabtel yu'un Dios ta yalel ti lequil ach' c'op ta stojol ti j'israeletique.

8 Ti Buch'u laj stac batel ti Pedro ta yalel ti lequil ach' c'op ta stojol ti j'israeletique, ja' ono'ox ti Dios taje ti laj stacun batel ta yalel ti lequil ach' c'op ta stojol ti jyanlumetique.

9 Jech o xal un, ti Jacoboe, ti Pedro, ti Juane, ja' ti ich'bilic ta muc' teye, laj ya'iic ti ja' laj yac'bun Dios ti jech cabtele. Jech o xal ti stuquique laj stsacbun jc'ob schi'uc ti Bernabee. Ti jech laj spasic taje, ja' svinajeb ti jununcutique, ti co'ol ti cabtelcutique. Jech o xal un, lec laj ya'iic ti tey chba abtejcun ta stojol ti jyanlumetique. Jech ti stuquique lec laj ya'iic ti tey chcom abtejicuc ta stojol ti j'israeletique.

10 Ja' no'ox laj svulesbun ta co'ntoncutic ti mu me xch'ay ta co'ntoncutic ta xc'uxubinel ti me'oneticque. Lec laj ca'i ti jech laj yalique, ja' ti jech ono'ox ta jpase.

Ti Pabloe ta sjajanta ti Pedro tey ta Antioquiaé

11 Pero c'alal i'ay ti Pedro ta jteclum Antioquiaé, laj calbe ya'i ta sat ti mu'yuc stuq'uil ta spase.

12 Yu'un ti ta ba'yele, jun yo'nton ta xve'ic schi'uc ti jyanlum jch'unolajeletique. Pero c'alal ic'otic ti viniquetic ti tacbilic batel yu'un ti Jacoboe, ti tsots sc'oplal ta xa'iic ti circuncione, jech ti Pedro tey laj xch'ac sba ta ve'el schi'uc ti

jyanlumetique. Jech laj spas ti Pedroe, yu'un ixi' ti mi ta xvinaj ti sc'oplae.

¹³ Ti jech ta spac'ta sba ti Pedroe, jech laj spac'ta sbaic xtoc ti yan j'israelal jch'unolajeletique. Jech laj spas xtoc ti Bernabee.

¹⁴ Pero c'alal laj quil ti mu xa co'oluc ta spas sbaic schi'uc ti c'u s'elan ta xac' jna'tic ti lequil ach' c'ope, ta sba ta sat ti jch'unolajeletique, jech laj calbe ti Pedroe:

—Ti vo'ote, Pedro, j'israelot ono'ox. Pero laj xa aco'oltas aba jech chac c'u cha'al ti jyanlumetique. Ma'uc xa jech ta xapas jech chac c'u cha'al ti j'israeletique. ¿C'u cha'al ya'yel un ta xasuj ta xch'unel ti jyanlumetique jech chac c'u cha'al ti xch'unojic ti j'israeletique?

*Ti j'israeletique, ti jyanlumetique co'ol ta xcolic
ti jech ta xch'unic ti Cajvaltique.*

¹⁵ 'Ti vo'otique bats'i j'israelotic ti jts'unobaltique. Oy ta jc'obtic ti ch'ul mantale. Mu jechuc j'elantic jech chac c'u cha'al ti jsa'mulil jyanlumetique.

¹⁶ Manchuc mi ja' jech j'elantic, pero jna'tic lec ti mu'yuc ta jtatic ti lec xij'ilatotic yu'un ti Dios ti jech ta jpastic smantal ti Moisese. Ja' no'ox ta jtatic ti lec xij'ilatotic yu'un ti Diose ti jech ta jch'untic ti Jesucristoe. Jech o xal un, ti vo'otique laj jch'untic ti Jesucristoe, yo' jech laj jtatic ti lec xij'ilat yu'un ti Dios ta sventa ti laj jch'untique. Ma'uc ta sventa ti laj jpastic ti c'usi ta xal ti mantale. Yu'un mu'yuc buch'u junucal ta sta ti lec x'ilat yu'un ti Dios ta sventa ta spas ti c'u s'elan ta xal ti mantale.

17 'Avi tana un, ti ta jc'antic ti ta jtatic ti lec xij'ilat yu'un ti Dios ta sventa ti Cristoe, pero mi cuchoj to jmotic ta xca'itique, ¿mi ja' yabtel ti Cristo ti jech ta spas taje? ¡Bu xata ti jeche!

18 Yan ti mi ta xcac' jbatic yan velta ta yoc ta sc'ob ti mantale yo' lec oyotic ti calojtique, melel umbi, oy jmotic.

19 Ti vu'une licham xa ta sba ta sat ti mantale, yu'un laj yac'un ta milel, yo' jech ta xicuxi ta stojol ti Diose.

20 Ti vu'une jmoj jipil ta cruz licham schi'uc ti Cristoe. Jech o xal un, mu xa cu'unuc jba jtuc ti jech cuxulune. Ja' xa cuxul ti Cristo ta jtojole. Ti jech cuxulun schi'uc ti jbec'tale, ja' xa no'ox cuxulun ta sventa ti jch'unoj ti Snich'on Diose, ti laj xc'uxubinune, ti laj yac' sba ta milel cu'une.

21 Jech o xal ti vu'une mu jc'an jbaj ti yutsil yo'nton ti Diose. Yan ti yu'unuc oy buch'u ta sta ti lec x'ilat yu'un ti Dios ta sventa ta spas ti mantale, melel umbi, mu'yuc c'usi itun ti jech icham ti Cristoe —xcut ti Pedroe.

3

¿Mi ja' ta jch'untic ti mantale, o mi ja' ta jch'untic ti Cajvaltique?

1 Toj alticoxuc, Quermanotac galaciaetic, ¿buch'u laj stic'boxuc schamel avo'ntonic ti jech mu xa xach'unic ti lequil ach' c'op ti ja' melele? Ti c'alal laj calboxuc ava'iic ti sc'op Diose, co'ol to s'elan laj avil ta asatic ti jipil icham ta cruz ti Cristoe.

2 Jech o xal, albeicun ca'i li'e. Ti c'alal laj avich'ic ti Ch'ul Espíritu yu'un ti Diose, ¿mi ja'

ta sventa smantal ti Moisés ti laj apase, o mi ja'
ta sventa ti laj ach'unic ti c'usi laj ava'iique?

³ ¿C'u cha'al toj pimoxuc? ¿Mi yu'un ta to
xac'anic ta xats'acubtas ta avip atuquic ti c'usi
laj xa sliques ti Ch'ul Espíritue?

⁴ ¿Mi mu'yuc c'usi tun o avu'unic ti avocolic laj
avich'iique? Ta xcal ti tun van avu'unique.

⁵ C'alal ta xac'boxuc Sch'ul Espíritu ti Diose ti
ta xac' iluc ti smuc'ul stsatsal tey ta atojolique,
¿c'u cha'al jech ta spas? Ma'uc laj spas ti Dios ta
sventa ti jech laj apasic ti c'usi ta xal ti mantale.
Yu'un ja' no'ox ta sventa ti laj ach'unic ti c'usi laj
ava'iique.

⁶ Ti Abrahame laj xch'un ti xc'ot xc'opoj ti
Diose. Ti jech xch'unoje, lec i'ilat yu'un ti Diose.

⁷ Jech o xal un, sc'an xana'ic, ti buch'utic bats'i
snitilultac ti Abrahame, ja' no'ox ti buch'utic ta
xch'un ti Diose.

⁸ Ti sc'op Diose, vo'ne xa ono'ox laj svinajesbe
sc'oplalic ti jyanlumetique ti ta staic ti lec ta
x'ilatic yu'un ti Dios ta sventa ti ta xch'unique.
Jech o xal ti Diose tey laj svinajes ti lequil
ach' c'op yu'une ti c'alal jech laj yalbe ya'i ti
Abrahame: "Ta aventa vo'ot ta staic bendición
ti cristianoetic ti oyic ta sjoylej bandomile", ti
x'utate.

⁹ Jech o xal un, buch'uuc no'ox ti ta xch'unique,
co'ol ta staic bendición jech chac c'u cha'al ti
Abrahame, yu'un laj xch'un.

¹⁰ Yan ti buch'utic ti ja' no'ox ta spat yo'ntonic
ti ta xcolic ta sventa ta spasic ti smantal ti Moisés
yalojique, chapal xa sc'oplal ta stoj smulic. Yu'un
jech ta xal ti sc'op Diose: "Scotol ti buch'utic mu

xc'ot ta pasel yu'unic scotol ti c'usi ts'ibabil ta libro yu'un ti mantale, chapal xa sc'oplal ti ta xbat stoj ti smulique", xi.

¹¹ Ja' yu'un un, ta xvinaj lec ta melel ti mu staic ti lec ta x'ilatic yu'un ti Diose ti buch'utic ja' no'ox ta spasic ti c'usi ta xal ti mantale. Yu'un jech ta xal ti sc'op Diose: "Ti buch'u lec ta xquile, ja' ti buch'u xch'unoje. Jech ta xcuxi o", xi ti Diose.

¹² Yan ti mantal yu'un ti Moisese mu xco'olaj schi'uc jech chac c'u cha'al ti ta jch'untic ti Cajvaltique. Yu'un jech ta xal ti mantale: "Ti buch'u ta spas scotol ti c'usi ta xal ti mantale, ja' jech ta xcuxi o schi'uc", xi.

¹³ Pero ti Cristoe laj scoltaotic stuc ti jech mu xch'un cu'untic ti mantale. Jech o xal un, co'ol to s'elan jbajmantal ic'ot cu'untic. Yu'un jech ta xal ti sc'op Diose: "Ti buch'u jipil ta xlaj ta cruze, ja' jbajmantal", xi ti sc'oplae.

¹⁴ Ti jech taje, ja' ic'ot ta pasel ti jech ono'ox yaloj ti Dios ta stojol ti Abrahame ti ta staic slequilal Dios ti jyanlumetic ta sventa ti Cristo Jesuse. Ja' jech xtoc yo' jech jcotoltic ta xquich'tic ti Ch'ul Espíritu ti yaloj ono'ox ti Dios ti ta xac' ta sventa ti ta jch'untic ti Jesucristoe.

Ti mantale schi'uc ti c'usi albil sc'oplal ti ta xij'ac'bate

¹⁵ Quermanotac, ti cristianoetic li' ta sba banomile jech ta spasic. C'alal ta spasic trate jun vinic schi'uc ti schi'ile, tey ta xaq'uic ti spirmaique. C'alal jech laj spasique, mu'yuc buch'u xu' ta stub, mu'yuc buch'u xu' ta stic'be más schi'il.

16 Ja' ono'ox jech ti c'usi yaloj ti Dios ta stojol ti Abrahame schi'uc ti jun snitule, mu'yuc buch'u xu' stub. (Mu laj yal ti Diose ti ta staic slequilar Dios ti cristianoetic ta sventa scotol snitilultac ti Abrahame. Mo'oj, laj yal ti Diose ti ta staic slequilar Dios ti cristianoetique ta sventa jun no'ox snitilul ti Abrahame. Ti va'i s'elan laj yal ti Dios taje, ja' sc'oplal ti Cristoe.)

17 Ti c'usi ta xcal taje, ja' li'e: Ti Diose laj spasic jun trate schi'uc ti Abrahame. Tey laj sva'an sba stuc ta rextigo. Ech' xa ox batel chanib ciento schi'uc lajuneb scha'vinic (430) jabil c'alal ja' o ital ti mantal yu'un ti Dios ta sventa ti Moisese. Ti mantal taje, mu xu' ta xch'aybe ta be sc'oplal ti c'usi yaloj ono'ox ti Diose.

18 Yan ti yu'unuc ta sventauc smantal Moisés ta jtatic ti oy c'usi yaloj ti Diose, jech o xal umbi, mu xa yu'unuc q'uelanbiluc ti oy c'usi yaloj ti Dios ti ta xaq'ue. Pero ti c'usi yaloj ti Dios ti ta xac'be ti Abrahame, ja' matanal.

19 ¿C'usi xtun o smantal ti Moisés un cha'e? Ja' no'ox ital yo' jech ta xac' jna'tic ti jmultipique. C'alal ital ti jun snitilul ti Abraham ti ja' albil ono'ox sc'oplal yu'un ti Diose, tey ipaj yabtel ti mantal ta yaq'uel jna'tic ti oy jmultipic yu'une. Yu'un ti mantaletique ijelubtasbat talel ta sc'ob ti Moisés yu'un ti ángeletique. Jech ti Moisese laj yac'be yich'ic ti j'israeletique.

20 Pero ti c'usi yaloj ti Dios ti ta spas stuque, mu xa persauc ti oy buch'u ta xet'ese. Yu'un ta spas stuc ti Diose.

Jech stalel ti mantale

21 Ati chcaltic un cha'e, ti mantal ti i'ac'bat ti Moisese, ¿mi ta scrontain ti oy c'usi yaloj ti Dios ti ta xaq'ue? ¡Bu xata ti jeche! Ati lajuc yac' jun mantal ti Dios ti ta xac' cuxlejale, xu' ta jtatic ti lec xij'ilatotic yu'un ti Dios ta sventa ti ta jpastic ti c'usi ta xal ti mantale.

22 Pero ta xal ti sc'op Diose ti jcotoltic chuculotic yu'un ti mulile, yo' xu' ta xquich'tic ti c'usi yaloj ti Diose ja' ta sventa ti ta jch'untic ti Jesucristoe.

23 C'alal mu to ox ta xtal ti Buch'u ta jch'untique, tey chuculuncutic yu'un ti mantale. Tey jmalaojcutic ti ac'o vuluc ta loq'uel ti Buch'u ta jch'uncutique.

24 Jech o xal un, ti mantale tey laj sbainuncutic. Tey laj yac'bun quilcutic ti c'usi sc'an pasele jech chac c'u cha'al jun olol ti ta xchanubtasate. Tey licomcutic ta stojol ja' to c'alal ital ti Cristoe yo' jech ta jch'uncutic, yo' jech ta jtacutic ti lec xi'ilatcutic yu'un ti Diose.

25 Avi tana un, ti jech vul xa ta loq'uel ti Buch'u ta jch'uncutique, mu xa persauc ta xisbainuncutic ta yaq'uel jna'cutic ti c'usi sc'an pasbel ti mantale.

26 Yu'un ta sventa ti ach'unojic ti Jesucristoe, yalab snich'naboxuc ti Diose ti jech oyoxuc ta stojol ti Jesucristoe.

27 Acotolic ti laj xa avich'ic vo' ta sventa ti oyoxuc ta stojol ti Cristoe, laj xa ac'u'inbeic stalel ti Cristoe.

28 Ti jech oyoxuc ta stojol ti Cristoe, junoxuc xa. Laj xa sc'oplal ti ta xavalbe abaique ti j'israeles, ti jyanlume, ti mosovile, ti coleme, ti vinique, ti antse.

29 Ti mi oyoxuc ta stojol ti Cristoe, jech o xal un, snitiluloxuc ti Abrahame. Tey ta xavich'ic ti arextoic ti albil ono'ox yu'un ti Dios ti ta xaq'ue.

4

1 Ti c'usi ta jc'an ta xcale ja' jech s'elan li'e: Ti nich'onile ti c'alal biq'uit toe, mu to xu' ta xich' ti srextoe ti albil sc'oplal ta xich'e. Jech o xal un, co'ol to s'elan jun mosovil ti ta snae manchuc mi ja' ono'ox yu'un scotol ti c'usitic oy yu'un ti stote.

2 Chabibil ti obole. Chabibil to ti srextomento ti ch-ac'bate, ja' to mi sta yorail ti c'usi yaloj comel ti stote.

3 Ja' jech s'elan ic'ot ta jtojoltic. C'alal mu to ca'iojtic ti coltaele, tey chuculotic yu'un ti ja' no'ox snopben ti cristianoetique.

4 C'alal sta yorail ti snopoj ti Diose, laj stac talel ti Snich'one. Ivoc' ta stojol jun ants. Bats'i j'israel ivul. Sbainoj ic'ot ti mantale.

5 Ja' jech ital yo' jech ta scoltaotic ti jech oyotic ta stojol ti mantale, yo' jech ta xisbisotic ta bats'i snich'nab ti Diose.

6 Yo' jech ta xvinaj ti snich'naboxuc xa ti Diose, jech o xal laj yac'boxuc ta avo'ntonic ti Sch'ul Espíritu ti Snich'one. Jech o xal: "Tot", xijchiotic yu'un ti Ch'ul Espíritue.

7 Avi tana un, snich'naboxuc xa ti Diose. Ma'uc xa mosoviloxuc. Ti jech snich'onoxuc xae, jech o xal ti Diose ta xayac'boxuc avich'ic ti arextoic ta sventa ti Cristoe.

*Ti Pabloe ta svul yo'nton yu'un ti
jch'unolajeletique*

⁸ C'alal mu'yuc to ox laj ana'ic ti cuxul Diose, laj avac' abaic ta mosovinel yu'un ti rioxetic ti mu cuxuluque.

⁹ Pero avi tana un, ti laj xa avojtiquinic ti cuxul Diose, ti más lec xcaltique ti laj xa yojtiquinoxic ti Diose, ¿c'u cha'al ti tey ta xba avac' abaic ta mosovinel yan velta ta stojol ti c'usi mu'yuc stue, ti mu c'usi xu' yu'une?

¹⁰ Yu'un ti vo'oxuque lic ajoybin abaic. Yu'un ta xachabiic jech c'ac'al, jech u, jech jabil.

¹¹ Ep ta xixi' ti mu'yuc c'usi tun o ti cabtel laj jpas tey ta atojolique.

¹² Quermanotac, ta jc'anboxuc vocol ta atojolic ti co'oltaso abaic jech chac c'u cha'al ti vu'une ti mu'yuc chuculun yu'un ti mantaletique. Yu'un ti vu'une ta jco'oltas jba jech chac c'u cha'al ti vo'oxuque ti ch'abal mantal ta atojolique. Ti jech ta xcal taje, mu yu'unuc ta xcalboxuc ava'iic ti oy c'usi chopol laj apasbeicune.

¹³ Xana'ic lec ti c'alal lic calboxuc ava'iic ti lequil ach' c'ope, mu lecuc oyun. Ip ta xca'i.

¹⁴ Ti jech abol jba yu'un ti jchamele, ja' jun preva ic'ot ta jtojol. Pero mu laj ajipicun, mu laj abajicun. Yu'un co'ol to s'elan jun yaj'ángel ti Dios laj avich'icun ta muq'ue. Co'ol to s'elan ja' stuc ti Jesucristo laj avich'icun ta muq'ue.

¹⁵ ¿Bu ibat avu'unic ti jech xamuyubajic to oxe? Ti c'alal tey li'ay ta atojolique, avo'ntonicuc ava'iic aloq'uesic ti asatic yo' ta xavac'beicune. Xu' ta xcalboxuc ava'iic ti toj yan yutsil avo'ntonic laj quile.

¹⁶ Avi tana un, ¿mi yu'un lijoybij ta avajcronta ta xavilic ti c'alal ja' no'ox laj calboxuc ava'iic ti

melele?

¹⁷ Ti jchanubtasvanejetic teye ta spas sbaic ti oyoxuc ta yo'nton yilele. Pero mu ta slequialuc yo'ntonic. Ti c'usi oy ta yo'ntonique, ja' no'ox ta xch'acoxuc ya'iic loq'uel ta jtojolcutic, yo' jech ti vo'oxuc ta xlic avich'ic ta muc' ti stuquique.

¹⁸ Toj yan yutsil ti mi oy buch'u ta xcoltavane. Pero ac'o spas o ta yutsil yo'nton. Ma'uc no'ox ti c'alal tey oyun ta atojolique.

¹⁹ Jnich'nabtac, yan to velta ta xquich' jvocol avu'unic co'ol s'elan jech chac c'u cha'al ti ants ti liquem sc'uxul sch'ut yu'un ti yole. Jech to ta xquich' batel ti jvocole, ja' to ti mi ta x'ayan ti stalel Cristo ta atojolique.

²⁰ Toj yan yutsil ti tey oyucun ta atojolic avi tana li'e, yo' jech stac' a'yel ta xava'iic ti c'usi ta xcale. Avi li'e, mu stac' a'yeluc c'usi xu' ta xcal ta atojolic.

Sc'oplal ti Agarae schi'uc ti Sarae

²¹ Ti vo'oxuc ti ta xac'an xavac' abaic ta spasel ti smantal ti Moisese, ¿mi mu'yuc ava'binojic ti c'usi ta xac' jna'tic ti mantale? Albeicun ca'i.

²² Yu'un ti Abrahame i'ayan chib snich'on. Ti june i'ayan talel ta stojol ti yajmosove. Ti june i'ayan talel ta stojol ti yajnil stuque ti ma'uc mosivile.

²³ Ti yol ti me' mosovile ivoc' talel ta stalel no'ox stuquic jech chac c'u cha'al ta xvoc' scotol ti ololetique. Pero ti yol ti yajnil stuque ivoc' talel yo' jech ta xc'ot ta pasel jech chac c'u cha'al yaloj ti Diose.

²⁴ Ti jech sc'oplalic ti cha'vo' antsetic taje, ja' ta sco'oltas jech chac c'u cha'al ti chib strate ti

Diose. Ti jun tratee, ja' ti ivul ta loq'uel tey ta vits Sinaie, ja' ta sco'oltas jech chac c'u cha'al ti Agare. Yu'un ti buch'utic oyic ta yoc ta sc'ob ti trate taje, ja' mosovinbil ta xc'otic o.

25 Yu'un ti Agare ja' svinajeb ti trate ti ivul ta loq'uel tey ta vits Sinaí ti oy ta Arabiae. Ti jech taje, ja' ta xac' ta na'el sc'oplal ti j'israeletic ta Jerusalén avi tana li'e. Yu'un ti jteclum taje, chucajtic ta mosovil scotolic schi'uc ti yalab snich'nabique.

26 Yan ti vo'otique, ja' yolotic ti trate ti liquem talel ta vinajele, ti jech colemotique. Jech o xal un, ja' jbanomiltic ti Jerusalén ti oy ta vinajele.

27 Yu'un jech ta xal ti sc'op Diose:
Muyubajan ti vo'ote, machero ants, ti ch'abal avalabtaque.

Tse'inan, muyubajan ti vo'ote ti mu'yuc ava'binoj sc'uxul ti alajele.

Yu'un ti ants ti bajbile, ep ta xil ti yalabe, ja' mu sta ti ants ti buch'u oy smalale,

xi.

28 Ti vo'otique, Quermanotac, lic'ototic xa ta snich'nab Dios yu'un jech albil jc'oplaltic jech chac c'u cha'al i'albat sc'oplal ti Isaaque.

29 Ti nich'onil ti ivoc' ta stalel no'ox stuquique laj scrontain ti nich'onil ti buch'u ivoc' ta sventa ti Ch'ul Espíritue. Ja' ono'ox jech ta xc'ot ta pasel avi tana li' eque jech chac c'u cha'al ti vo'nee.

30 Pero ¿c'usi ta xal ti sc'op Dios cha'e? Ta xal: "Nutso loq'uel ti me' mosovil schi'uc ti yole. Yu'un ti yol ti me' mosovile mu xu' ta xch'acbe sbaic ti srextotic schi'uc ti yol ti ajnilil ti ma'uc mosovile", xi.

³¹ Jech o xal un, Quermanotac, mu co'oloticuc jech chac c'u cha'al yol ti me' mosovile. Yu'un ja' xa co'ol j'elantic jech chac c'u cha'al yol ti ants ti ma'uc mosovile.

5

Jechuc me ch'unic o ti colemaxuc xae

¹ Ti Cristoe tal scoltaotic yo' jech colemitic. Jech o xal un, staojuc yav jechuc ch'unic o ti colemaxuc xae. Mu xa xavac' abaic ta mosovinel yan velta.

² A'yibeicun ava'iic li'e, vu'un Pabloun, ta xcalboxuc ava'iic, ti mi ta xavac' abaic ta yich'el ti circuncisione, mu'yuc c'usi xtun o avu'unic ti Cristoe.

³ Ta jc'an jcha'alboxuc ava'iic yan velta, buch'uuc no'ox ti ta xich' ti circuncisione, ta persa ta spas scotol ti c'usi ta xal smantal ti Moisese.

⁴ Ti vo'oxuc ti jech ach'unojic ti ta xataic ti lec xa'ilatic yu'un ti Dios ta sventa ti ta xapasic ti mantal avalojique, ti jech taje, laj xa ach'ac abaic loq'uel ta stojol ti Cristoe. Laj xa atenic ti sc'uxul yo'nton ti Diose.

⁵ Yu'un ti vo'otique ta sventa ti Ch'ul Espíritue, ta sventa ti jch'unojтиque, jech o xal jpatoj co'ntontic ta jtatic ti lec xij'ilatotic yu'un ti Diose.

⁶ Ti mi junotic schi'uc ti Jesucristoe, co'ol no'ox sba mi quich'ojtic o mi mu'yuc quich'ojtic ti circuncisione. Ti tsots sc'opalale, ti ac'o jch'untic ti Cajvaltique. Ti jech jch'unojtic taje, ja' ta xac' ti c'ux ta xca'i jbatique.

⁷ Ti vo'oxuque lec to ox oyoxuc, jun avo'ntonic. ¿Buch'u ta scoj ti mu xa xavich'ic ta muc' ti melele?

⁸ Ti jech taje, ma'uc ti Dios ti jech ta xic'oxuc batele.

⁹ Mu xach'ay ta avo'ntonic, ti mi ta xich' capel ti juteb pajal ixime, ti epal noybil ixime, ta xpajub scotol.

¹⁰ Pero ta jnop ti mu jechuc ta xc'ot ta atojolique. Yu'un jpatoj co'nton ta stojol ti Cajvaltique ti mu xyanij ti ajol avo'ntonic ti co'ol jch'unojtitre. Pero ti buch'u ta soquesvan teye ta x'ac'bat castigo yu'un ti Diose, mu'yuc ta alel buch'uuc no'ox.

¹¹ Ti tauc to xcal ti tsots sc'opla ti circuncisione, Quermanotac, mu jechuc ta xiyilbajinicun ti jchi'iltac jechuque. Ja' jech xtoc mu soc sjolic yu'un ti ta xcalbe sc'opla ti Cristo ti icham ta cruce.

¹² Pero ti buch'utic tey ta xilbajinoxuc yu'un ti circuncisione, ja' toj lec ac'o sboj sba stuquic ti jechuque.

¹³ Yu'un ti vo'oxuque, Quermanotac, lataatic ta sa'el yo' jech libre oyoxuc. Ja' no'ox un, mu me xayanijesic ti jech colemaxuque. Ja' lec ti ac'o abaic ta tunel ta jujun tal ti jech c'ux ta xava'i abaigue.

¹⁴ Yu'un scotol ti mantale tey ta xc'ot ta pasel avu'unic ti mi ta xapasic ti jun mantal ti jech ta xale: "C'ux xava'i ti achi'ile jech chac c'u cha'al ta xac'uxubin aba atuque", ti xie.

¹⁵ Yan ti mi xacapetique, mi ta xavutvut abaic ta jujun tale, melel umbi, bijanic me. Yu'un xu' ta xasoques aba atuquic.

Ti cuxlejal yu'un ti Ch'ul Espíritue schi'uc ti stalel no'ox ti cristianoetique

¹⁶ Ti c'usi ta xcalboxuc ava'iique, ja' li'e: Cuxianic yu'un ti Ch'ul Espíritue. Ti mi jech ta xapasique, mu xa staojuc yav ta xapasic ti c'u s'elan ti atalelic umbi.

¹⁷ Yu'un ti Ch'ul Espíritue ta scrontain ti jtaleltique. Ti jtaleltique ta scrontain ti Ch'ul Espíritu yu'un ti Diose. Tey ta scrontain sbaic ti schibalique. Jech o xal un, maquel ta be ta xava'iic ti c'usi ta xac'anique.

¹⁸ Yan ti mi nitbiloxuc yu'un ti Ch'ul Espíritue, jech o xal umbi, mu xa oyucoxuc ta yoc ta sc'ob ti mantale.

¹⁹ Ti buch'utic stalel no'ox cristiano ta spasique, xvinaj lec ta q'uelel. Ta xmulivajic. Me'inem ta yo'ntonic ti c'usi chopol ta spasique.

²⁰ Xrioxinojic ti c'usitic meltsanbil ta c'abale. J'ac'-chameletic. Xcapet sjolic. Jsa'letoetic. Xti'et sjolic. Ta ora no'ox ta x'ilinic. Ja' no'ox ta spasic ti c'usi xtun yu'un stuquique. Ta sa' sviniquic. Ta xch'ac sbaic.

²¹ J'it'ix-o'ntonetic. Jmilvanejetic. Jyacubeletic. Toj ech'em xve'ic. Oy to yan ti co'ol s'elan ta spasique. Ti buch'u jech ta spasic ti va'i s'elan taje, laj xa ono'ox calboxuc ava'iic, mu staic ti ventainel yu'un ti Diose.

²² Yan ti yabtel ti Ch'ul Espíritue, ta x'ayan ti sc'uxul co'ntontique, ti xijmuyubajotique, ti smuc'ul co'ntontique, ti slequilal co'ntontique, ti yutsilal co'ntontique, ti stuq'uil co'ntontique.

²³ Ja' jech xtoc ti ma'uc toyobbaotique, ti jna' jpajtsan jbatique. Ti va'i s'elan taje, mu xijtabat

jmultic yu'un ti mantale.

²⁴ Yu'un ti buch'utic yu'untac ti Cristoe laj xa yaq'uic ta jipanel ta cruz ti stalelique schi'uc ti svocolic yu'un ti sc'upijel yo'ntonique.

²⁵ Ti jech cuxulotic yu'un ti Ch'ul Espíritue, jech o xal la' cac' jbatic ta nitel yu'un ti Ch'ul Espíritu ta scotol ti c'usi ta jpastique.

²⁶ Ta sc'an ti mu jtoy jbatique yo' jech mu jsoquesan jbatic ta jujun tal. Mu me it'ix ta xca'i jbatic.

6

Coltao abaic ta jujun tal

¹ Quermanotac, ti mi oy buch'u tey ta atojolic ti laj sta smule, ti vo'oxuc ti ventainbiloxuc yu'un ti Ch'ul Espíritue, coltaic me, yo' jech ta xcha'tam ti coltaele. Pero ta slequilaluc avo'ntonic pasic. Bijanic me, naca mi jech c'otuc ta atojolic ec.

² Cuchbo abaic ti avocolic ta jujun tale. Ti mi jech ta xapasique, ja' ta xapasbeic smantal ti Cristoe.

³ Ti mi oy buch'u xu' yu'un xa'i sbae ti c'alal mu jechuque, ja' no'ox ta slo'la sba stuc.

⁴ Ta jujun tal, ac'o sq'uel sba ti c'u s'elan ta spase. Mi ta xil ti lec ti c'usi ta spase, xmuyubaj ti yo'ntone. Mu ja'uc no'ox ta sbis sba ta stojol ti yane.

⁵ Yu'un ti c'usi ta jpastique, ta xcom ta jbatic.

⁶ Ti buch'u ta xich'ic chanubtasel ta sventa ti lequil ach' c'ope, ti c'usi oy yu'unique, ac'o xch'aquic yo' ta scoltaic ti yajchanubtasvane-jique.

⁷ Mu xalo'la abaic. Yu'un mu stac' xich' labanel ti Diose. Ti c'usi ta sts'un ti viniique, ja' jech ta stsob sutel.

⁸ Ti mi oy buch'u ta spas ti c'usi lec ta xa'i ti yo'ntone, ti jech ta spas taje, ja' ta sta ti ta xchame. Yan ti buch'u ta spas ti c'usi ta sc'an ti Ch'ul Espíritue, ja' jech xtoc umbi, ta sta batel scuxlejal ti ta x'ac'bat yu'un ti Ch'ul Espíritue.

⁹ Jech o xal un, mu me xijlubtsajotic ta spasel ti leque. Yu'un mi mu xchibaj ti co'ntontique, ta sta sc'ac'alil ti ta jtsobbeti sate.

¹⁰ Jech o xal un, cac'tic batel persa ta spasel ti c'usi lec ta stojol scotolique. Pero ja' más tsots sc'oplal ti ac'o jpastic lec ta stojol ti quermano-tique.

Slajeb chabanuc schi'uc ti bijubtasel

¹¹ Q'uel avil smuc'tiquil ti jletra ti ta jts'ibaboxuc ta jc'ob jtuque.

¹² Ti buch'utic ti ta sujoxuc ta yich'el ti circuncisione, ja' no'ox ta spasic yo' jech lec sc'oplalic yu'un ti cristianoetique. Yu'un mu sc'anic ilbajinel ti jech jamal ta xalic ti icham ta cruz ti Cristoe.

¹³ Ti buch'utic ta xalic sc'oplal ti circuncisione, mi ja'uc ta spasic scotol ti c'usi ta xal ti mantale. Pero ti stuquique ta sc'anic ti ac'o avich'ic ti circuncisione, yo' jech cajal ta xa'i sbaic ti laj sujoxuc ta yich'el smarcail ti abec'talique.

¹⁴ Yan ti vu'une ja' no'ox tsots sc'oplal ta xca'i ti icham ta cruz ti Cajvaltic Jesucristoe. Ti jech icham ta cruz ti Cristoe, jech o xal un, laj sc'oplal ta co'nton ta xca'i ti sba banomile. Ja' jech xtoc mu xa xitun ta xi'ilat yu'un ti sba banomile.

15 Ti mi junotic schi'uc ti Cristo Jesuse, co'ol no'ox sba mi quich'ojtic o mi mu'yuc quich'ojtic ti circuncisione. Ti tsots sc'oplale, ja'uc ti pascutic ta ach' cristianoe.

16 Scotol ti buch'utic ti jech ta xich' ta muc' ti va'i s'elan laj cale, ti buch'utic ta melel yalab snich'nab ti Diose, ac'o yich'ic ti spatobil yo'ntonique, ti c'uxubinele.

17 Avi tana un, li' ta xlic batel ti mu jc'an ti oy buch'u ta sa'bun ti jmule. Yu'un ti jech oy señail ti syayijemal ta jbec'tale, ja' svinajeb ti yajtunelun ti Cajvaltic Jesucristoe.

18 Ac'o yac'boxuc bendición ti Cajvaltic Jesucristo acotolique, Quermanotac. Jechuc.

**TI ACH' REXTOMENTO YU'UN TI
JESUCRISTOE**

**The New Testament in the Chamula dialect of the
Tzotzil language of Mexico
El Nuevo Testamento Nuestro Se Jesucristo en el
tzotzil de Chamula**

copyright © 1979, 1988, 2009 La Liga Bíblica

Language: Tzotzil de Chamula (Tzotzil)

Dialect: Chamula

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

dc66b2e5-d3c1-56bb-a6a9-34535eb445d3